

Úsilov

Kraj: Plzeňský

Správní obvod: Domažlice

Nadmořská výška: 467 m n. m.

Počet obyvatel: 126

Adresa URL: www.usilov.cz

Okres: Domažlice

GPS souřadnice: 49.396845N, 13.126962E

První pís. zmínka: 1379 (644 let)

PSČ: 345 06

Historie obce Úsilov

Nejstarší zmínky o vsi pocházejí z berního rejstříku Plzeňského kraje, který byl sestaven k roku 1379. Ačkoliv můžeme předpokládat, že ves byla založena již dříve, je tento rok uváděn jako nejstarší psaná zmínka o Úsilově. V tomto období patřila ves ke hradu Švihovu. Před rokem 1403 získal Úsilov vladka Vilémek, snad představitel jedné ze zchudlých větví rozvětveného rodu Švihovských z Rýzemberka. Jelikož jméno Vilém bylo v rodu Švihovských poměrně oblíbeno, mohl snad být Vilémek levobočkem některého z Rýzemberků. V úvahu připadá nejspíše zakladatel hradu Švihova Vilém Švihovský z Rýzemberka, který je připomínán od roku 1342. Po Vilémkovi získává Úsilov jeho dcera Eliška. Nejpozději v roce 1451 je ves v majetku Jana Výrka z Rýzemberka, který sem přesídlil ze své tvrze ve Výrově u Dolan. Nejspíše za Výrků vznikla dodnes zachovaná stavba tvrze a ves s okolím zažila nejdramatičtější období svých dějin. V roce 1472 vyhlásili Výrkové vévodovi Albrechtovi IV. a Bavorsku otevřené nepřátelství. Zanedlouho se zúčastnili jedné z větších válečných výprav, při níž 2 000 jízdních a pěších vniklo na bavorské území a vyplenili krajinu kolem Deilnsteinu a Viechtachu. Vojsko se skládalo především z příhraničního rytířstva, jejich pacholků a žoldněřů. Další úder byl veden proti majetkům vévodova rady Paula Streitenbergera. Patrně již na podzim roku 1473 dochází k bavorskému protiúderu, který směřuje právě do okolí Úsilova. Vojsko vedené Albrechtovým hejtmanem Wolfgangem Waldekarem poničilo a zapálilo vsi Úsilov, Černíkov, Vílov, Smržovice, Libkov, Rudoltice, Mlýnec a patrně i další. Některé vsi byly ve společném držení několika šlechtických majitelů, těchto skutečností si však Bavoři nevšimli, a proto si získali nové nepřátele. Napadena byla i Poleň, která patřila vévodovu spojenci a příznivci Břeňkovi z Ronšperka. V těchto válkách patrně zanikla i vska Babice nedaleko Černíkova, která již nebyla obnovena. Po bouřlivém závěru 15. století se do úsilovského údolí vrací klid, práce na obnovení vsi však pokračují velice pomalu. Některé z nich zůstávají pusté celá desetiletí, jiné zanikají navždy. Bratři Výrkové se o zpusťovaný statek rozdělili. Nachval, který je připomínán naposledy roku 1481, spravoval Úsilov, Jindřich hospodařil na tvrzi v Černíkově. Dalším majitelem úsilovské tvrze byl Nachvalův syn Jan Výrek z Rýzemberka, který je zde uváděn ještě v roce 1514. Jím končí doba Výrků-válečníků a úsilovská tvrz získává nové šlechtické majitele, kteří se zde poměrně rychle střídají. Po roce 1514 získal Úsilov Jindřich Švihovský z Rýzemberka, který prodal tvrz, dvůr a ves Úsilov celou a pusté vsi Vílov, Libkov (vypálené Bavorsko) a část Smržovic Zdeborovi z Příchovic. K potvrzení převodu a zapsání do desek zemských dochází však až roku 1545, kdy je statek převeden na Zdeborova syna Jindřicha. Jindřich umírá již v roce 1559 a Úsilov přechází na syna Jana z Příchovic, který se oženil s Annou z Vidršperka. Janovo manželství bylo bezdětné, proto odkázal v závěti, sepsané na den svatého Matěje roku 1571, svůj

majetek manželce a jejím příbuzným. Přímo na Annu byla napsána tvrz a ves Úsilov, dále ves pustá Lhotka a vsi Vílov a Slavíkovice. Jan umírá v roce 1574 a zanedlouho jej následuje i Anna. Úsilov získávají synové Annina bratra Bohuslava Vidršpergára. Tak se Úsilov dostává do držení rodu, který užíval znak s vlkem, který nese beránka. Právě tato heraldická figura byla použita do znaku, který obec obdržela v roce 2004. Roku 1577 je tu uváděn Balcar Vidršpergár z Vidršperka a po něm syn Jan.

